

Міністерство культури та стратегічних комунікацій України
Харківська державна академія культури
Факультет хореографічного мистецтва
Кафедра сучасної хореографії та спортивно-оздоровчих технологій

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

КЗВ «Хореографічна імпровізація»
Освітньо - професійна програма
«Хореографія»
Вибірковий компонент
Другий (магістерський) рівень вищої освіти
галузь знань 02 Культура і мистецтво
спеціальність 024 Хореографія
Мова викладання – українська

Харків 2025

Силабус склала:

викладач кафедри сучасної хореографії та спортивно-оздоровчих технологій, доктор філософії – КУРТЄВА Карина Русланівна

Мова навчання – українська

Силабус затверджено на засіданні кафедри сучасної хореографії та спортивно-оздоровчих технологій

Протокол №2 від «28» серпня 2025 р.

В.о. завідувача кафедри

сучасної хореографії та

спортивно-оздоровчих технологій, доцент,

кандидат педагогічних наук

Ольга ХЕНДРИК

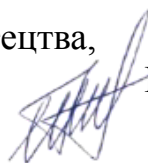
Силабус затверджено на засіданні ради факультету хореографічного мистецтва

Протокол №1 від «1» вересня 2025 р.

Голова ради ФХМ

Декан факультету хореографічного мистецтва,

кандидат мистецтвознавства, доцент

Ірина МОСТОВА

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Назва дисципліни	Хореографічна імпровізація
Викладач (-і)	 Куртєва Карина Русланівна, Авторський профіль: https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/naukometr/profile/k/kurtieva.pdf
Контактний телефон та e-mail викладача	+380665100463, +971509575032(Viber) (Куртєва Карина Русланівна) karyna_kurtieva@xdak.ukr.education
Інформація про консультації	Онлайн-консультації – <i>час за узгодженням здобувача вищої освіти та викладача</i>
Логіка вивчення курсу	Курс «Хореографічна імпровізація» націлена на підготовку здобувачів вищої освіти галузі знань 02 «Культура та мистецтво» спеціальності 024 «Хореографія». Зміст курсу направлений на дослідження руху, його природи та властивостей в контексті хореографічного мистецтва, з метою вдосконалення власних виконавських можливостей та балетмейстерських здібностей.

2. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Курс «Хореографічна імпровізація» націлена на підготовку здобувачів вищої освіти галузі знань 02 «Культура та мистецтво» спеціальності 024 «Хореографія». Зміст курсу направлений на дослідження руху, його природи та властивостей в контексті хореографічного мистецтва, з метою вдосконалення власних виконавських можливостей та балетмейстерських здібностей. Вивчення інструментів імпровізації сприяє розширенню запасу танцювальної лексики. Практичні завдання з хореографічної імпровізації стимулюють мозкову діяльність здобувачів, покращують швидкість реакції, розвивають логіку та образне мислення. Під час занять з імпровізації здобувачі вищої освіти вдосконалюють пластичність, координацію, артистичність, музичність, а також працюють над усвідомленим рухом. Теоретична база курсу знайомить з історією та розвитком хореографічної імпровізації, як напрямку в сучасній хореографії.

3.МЕТА КУРСУ

Мета – знайомство з історією розвитку імпровізації в хореографічному мистецтві, дослідження досвіду відомих хореографів, які використовували хореографічну імпровізацію, а також, опанування практичних інструментів для розвитку імпровізаційного руху, розширення власних виконавських та балетмейстерських здібностей.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Ознаки курсу	Вибірковий компонент
Формат курсу	Заочна форма, 3 семестр
Обсяг курсу	Кількість кредитів – 6
	Загальна кількість годин – 180
	Аудиторних – 18 (зфн)
	Практичних - 18 (зфн)
	Самостійної роботи – 162 (зфн)
	Тижневих годин для денної форми навчання –
Технічне і програмне забезпечення	Пакет навчально-методичного забезпечення: • робоча програма; • презентації. Проектор мультимедійний Ben QMX808 ST, інтерактивна дошка Тесло WC (введення у експлуатацію – 2020 р.). колонки Sven BF21R 2015 р.; основна сцена (ауд 14. корпус 1), репетиційна зала 1 (ауд. 66, корпус 1); репетиційна зала 2 (ауд. 9, корпус 1) - у разі навчального процесу офлайн. Classroom, Meet у корпоративному освітньому сервісі Google Workspace for Education у разі навчального процесу онлайн.
Форми, види навчальних занять та методи навчання (відповідно до навчального плану)	Форми: практичні заняття, самостійна робота, контрольні заходи. Види: практичні заняття, самостійна робота. Методи: словесні (розповідь, пояснення), наочні (ілюстрація, демонстрація, презентації, кейси, дискусії), імітаційне модулювання, методи стимулювання і мотивації, методи пересічної перевірки знань на практиці.
Поточний контроль	Усне опитування, фронтальні перевірки, співбесіди, виконання практичних завдань.
Підсумковий контроль	Залік

Політика курсу	Умовами опанування навчальної дисципліни є: ● систематичне виконання усіх поставлених завдань; ● дотримання «Правил внутрішнього розпорядку для осіб, які здобувають вищу освіту в Харківській державній академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/pvr/pravila_s_20.pdf); ● дотримання академічної доброчесності (інформація щодо академічної доброчесності – сайт ХДАК – https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/acad_dobr/acad_dobr.html); «Кодекс академічної доброчесності Харківської державної академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/kodeks_ad/kodeks_ad.html); ● запобігання / протидія булінгу (цькуванню) – («Положення про політику запобігання і протидії булінгу (цькуванню) у ХДАК» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pzpb22.pdf ● невідкладне вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до «Положення про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в освітньому процесі в ХДАК» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_ppvks2.pdf) ● визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здійснюється відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ХДАК» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pvrn_23.pdf
------------------------------	---

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	Заочна форма					
	Усього	у тому числі				
		л	п	с	інд	с.р.
2-й курс, 3-й семестр						
Розділ 1. Основні інструменти танцювальної імпровізації						
Тема 1.Геометрія. Простір. Рух та його характеристики	20		2			18
Тема 2. Робота з уявою на заняттях з імпровізації	20		2			18
Тема 3. Музика та її значення в хореографічній імпровізації	20		2			18
Тема 4. Взаємодія з предметом	30		3			27
Тема 5. Види мистецтва – джерело натхнення для хореографічної імпровізації	30		3			27
Тема 6. Використання метафоричних образів у хореографічній імпровізації	30		3			27
Тема 7. Парна, групова та контактна імпровізація	10		1			9
Тема 8. Етюдна робота	20		2			18
Разом за семестр	180		18			162
Усього годин	180		18			162

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Робота на практичних заняттях – 40 балів: 5 балів за тему.

Самостійна робота – 20 балів: 1-6 теми по 2 бали за тему, 7-8 теми по 4 бали за тему.

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю – 60 балів.

Підсумковий контроль – 40 балів.

Всього: 100 балів.

Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти

2 курс, 3 семестр									
Розділ 1								Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	40	100
7	7	7	7	7	7	9	9		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОЇ ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Оцінка «відмінно»/«зараховано» (31-40 балів)

Вірно виконано 90-100% тесту. Повністю розкрито зміст теоретичних питань. При відповіді використано термінологію предметної області в необхідній логічній послідовності. Також здобувач демонструє вільне володіння навчальним матеріалом різного ступеня складності, використовуючи при необхідності відомості з інших навчальних дисциплін і курсів.

Оцінка «добре»/«зараховано» (21-30) балів

Вірно виконано 70-89% тесту. При викладі фундаментальних положень основного матеріалу курсу здобувач показує володіння програмним навчальним матеріалом, у тому числі різного ступеня складності, а також вільне оперування ним у знайомій ситуації. При відповіді допускається два-три недоліки або не більше однієї помилки.

Оцінка «задовільно»/«зараховано» (11-20 балів)

Вірно виконано 50-69% тесту. При відповіді на питання теорії виявляється не завжди усвідомлене відтворення програмного навчального матеріалу. Положення, що приводяться у відповіді, даються фрагментарно,

схематично, без логічного взаємозв'язку, є утруднення у використанні термінології предметної області. При відповіді здобувач не завжди може підтвердити теоретичні викладення відповідними прикладами.

Оцінка «незадовільно»/«не зараховано» (0-10 балів)

Вірно виконано менше 50% тесту. Відповідь здобувача демонструє лише деяке уявлення про матеріал навчального курсу. Знання практично відсутні як у теоретичній області навчальної дисципліни, так і в практичному володінні методикою.

Грубими помилками є:

- незнання визначень основних понять предметної області й формулювань, передбачених програмою курсу, незнання основних теоретичних аспектів, передбачених дисципліною;
- незнання методики виконання рухів, особливостей їх комбінування.

Помилками вважаються:

- неточності визначень понять предметної області, формулювань, формулювань основних теоретичних аспектів дисципліни;
- неволодіння одним з умінь і навичок, передбачених програмою, але таких, що не відносяться до грубих помилок.

Недоліками є:

- неакуратне й непослідовне виконання теоретичних завдань.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

Оцінка «відмінно»/«зараховано» (5 балів) ставиться, якщо під час виконання практичної завдання здобувач продемонстрував високий рівень виконавської майстерності, виявив яскраву емоційну виразність, володіння високою технікою виконання рухів.

Оцінка «добре»/«зараховано» (4 бали) ставиться, якщо під час виконання практичного завдання здобувач допустив незначні неточності у методиці виконання рухів, практичний матеріал виконав не на високому рівні, про що свідчать деякі помилки в послідовності рухів, а у характері виконання показав недостатню або посередню емоційну виразність.

Оцінка «задовільно»/«зараховано» (3 бали) ставиться, якщо здобувач під час виконання практичного завдання продемонстрував наявні недоліки та/або помилки у методиці виконання рухів, допускав багато неточностей у послідовності рухів в танцювальних комбінаціях, практичний матеріал засвоєно на середньому рівні. Відсутня емоційна виразність.

Оцінка «незадовільно»/«не зараховано» (1-2 бали) ставиться, якщо під час виконання практичного завдання здобувач продемонстрував неволодіння методикою виконання хореографічних рухів, відсутність знань практичного матеріалу, про що свідчить велика кількість помилок у послідовності рухів та методиці їх виконання. Емоційно невиразний.

Зарахування результатів неформальної та інформальної освіти

У межах курсу заохочується участь студентів у заходах неформальної освіти (Prometheus, EdEra, онлайн-курси, тренінги, наукові конференції, участь у майстер класах, перемоги у конкурсах тощо), зміст яких відповідає тематиці дисципліни. За наданими сертифікатами про проходження курсів або участь у конференціях студент може отримати додаткові бали чи зарахування окремих завдань. Такі результати визнаються як складова індивідуальної освітньої траєкторії.

Результати, отримані шляхом неформальної та/або інформальної освіти повинні бути задекларованими. Перезарахування відбувається за наявності заяви на перезарахування.

ПЛАНІ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА	Хід виконання роботи	Рекомендована література	Кількість балів, які може отримати здобувач
Розділ 2. Основні інструменти танцювальної імпровізації			
Тема 1. Геометрія. Простір. Рух та його характеристики	Завдання 1. Розігрів. Значення дихання в імпровізації. Завдання 2. Геометричні фігури. Малювати різні геометричні фігури в просторі різними частинами тіла, відчуті різні фігури в середині себе, та себе в середині різних фігур. Завдання 3. Опанувати роботу в різних площинах. Поняття кінесфери. Завдання 4. Робота з характеристиками руху (напрямок, шлях, швидкість, щільність; використання законів фізики в русі).	1, 2, 3, 4, 5	5
Тема 2. Робота з уявою на заняттях з імпровізації	Завдання 1. Візуалізація (передати рухом образ, колір, текстуру, середовище). Завдання 2. Слова та фрази (взяти за основу імпровізації слово або фразу/речення та рухом передати значення).	1, 2, 3, 4, 5	5

	Завдання 3. Робота з обмеженнями (імпровізувати та уявляти обмеження простору або руху, «відключати» частини тіла		
Тема 3. Музика та її значення в хореографічній імпровізації	Завдання 1. Музичний супровід, як основа (імпровізація підпорядковується ритму, темпу, тональності, динаміці, тощо) Завдання 2. «Діалог з музикою» (імпровізаційний рух є відповіддю на зміни в музичному матеріалі) Завдання 3. «Контраст» (імпровізація є протилежністю музичному матеріалу: робота з ритмом, темпом, тощо)	1, 2, 3, 4, 5	5
Тема 4. Взаємодія з предметом.	Завдання 1. Взаємодія з формою та фізичними характеристиками предмету (вплив геометричних властивостей, розміру, ваги, текстури предмету на рух). Завдання 2. Роль предмету (як продовження частини тіла, як партнер, як автономний елемент) Завдання 3. Предмет та простір (робота з відстанню, ракурсами, площинами, тощо). Завдання 4. Емоційна взаємодія (надання предмету певного значення, створення сюжету, пов'язаного з предметом, як предмет впливає на емоційний стан)	1, 2, 3, 4, 5	5
Тема 5. Види мистецтва – джерело натхнення для хореографічної імпровізації.	Завдання 1. Відтворити сюжет обраної картини. Завдання 2. Передати емоційний стан, написаної роботи. Завдання 3. Робота з абстракцією (вільна інтерпретація)	1, 2, 3, 4, 5	5
Тема 6. Використання метафоричних образів у хореографічній імпровізації.	Завдання 1. Передати сенс вислову або метафори за допомогою імпровізаційного руху. Завдання 2. Створити емоційний образ, використовуючи метафори. Завдання 3. Робота з асоціаціями.	1, 2, 3, 4, 5	5
Тема 7. Парна, групова та контактна імпровізація.	Завдання 1. «Дзеркало». Завдання 2. Принципи групової імпровізації. Завдання 3. Контактна імпровізація (робота з вагою).	1, 2, 3, 4, 5	5
Тема 8. Етюдна робота	Завдання 1. Створення етюду, на основі вивчених	1, 2, 3, 4, 5	5
Разом			40

ТЕМИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва	Кількість балів, які може отримати здобувач
Розділ 1. Основні інструменти танцювальної імпровізації		
1.	Поєднання геометричних фігур, роботи в різних площинах та рівнях, а також різних властивостей руху.	2
2.	Використання різноманітних прийомів роботи з уявою в хореографічній імпровізації	2
3.	Імпровізація, в якій музика є фоном та не відіграє ключову роль, проте, створює загальну атмосферу та настрій.	2
4.	Вплив предмета на виконавця (уявити та передати за допомогою імпровізації, як предмет може впливати на вас).	2
5.	Ритми та динаміка картини (проаналізувати та відтворити стилістику написання картини – чіткі мазки, чи плавні лінії, насиченість кольорів, щільність, перспектива, ракурси, тощо).	2
6.	Імпровізація на основі створення метафоричних образів	2
7.	Контактна імпровізація – робота з обмеженнями	4
8.	Використання вивчених інструментів імпровізації для створення етюду	4
Разом		20

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ ФОРМИ КОНТРОЛЮ

- 1 Мета та завдання курсу «Хореографічна імпровізація» в системі професійної освіти.
- 2 Історія розвитку імпровізації в хореографії та інших видах мистецтва.
- 3 Вплив творчості Айседори Дункан на розвиток хореографічної імпровізації.
- 4 Творча діяльність Рудольфа фон Лабана та його внесок в розвиток імпровізаційного руху.
- 5 Основні методи та принципи хореографічної імпровізації.
- 6 Геометрія – як інструмент хореографічної імпровізації.
- 7 Простір та його значення в хореографічній імпровізації.
- 8 Поняття кінесфери та її вплив на рух танцівника.
- 9 Значення рівнів та площин в хореографічній імпровізації.
- 10 Властивості та характеристики руху та їх прояв під час імпровізації.
- 11 Уява на заняттях з імпровізації.
- 12 Музика та її значення на заняттях з хореографічної імпровізації.
- 13 Різновиди взаємодії з музикою під час імпровізації.
- 14 Принципи імпровізації з предметом. Різновиди взаємодії.

- 15 Використання прийомів з інших видів мистецтва в хореографічній імпровізації (живопис, скульптура, архітектура, тощо).
- 16 Використання метафоричного образу на заняттях з імпровізації.
- 17 Емоційна імпровізація – принципи взаємодії з партнером.
- 18 Основні принципи імпровізації в парі та в групі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Основна

1. Безклубенко С. Д. Мистецтво: терміни та поняття: енциклоп. вид.: у 2 т. Т. 2 (М–Я). Київ : Інститут культурології НАМ, 2010. 256 с.
2. Голдрич О. С. Хореографія / О. С. Голдрич. — Львів : Край, 2003. — 158 с.
3. Грек В. Імпровізація в хореографії: поліаспектність проявів / Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: зб. наук. пр., 2019, №2 (2019), с. 463-466
4. Колногузенко Б. Хореографічне мистецтво / Борис Колногузенко. Х. : ХДАК, 2008. 232 с.
5. Куртєва, К., Іваницький, О., Шилова, Л. Інноваційні процеси в сучасному українському балетному мистецтві. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, 2025 (2). С. 309-313.
6. Мистецтво балетмейстера [Електронний ресурс] : конспект лекцій з дисципліни, галузь знань 02 "Культура і мистецтво", спец. 024 "Хореогр.", освітня програма "Нар. хореогр.", ступінь "Бакалавр" / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т хореогр. мистецтва, Каф. нар. хореогр. ; уклад.: Колногузенко Б. М., Мостова І. С. ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т хореогр. мистецтва, Каф. нар. хореогр. ; [уклад.: Колногузенко Б. М., Мостова І. С.]. Харків : ХДАК, 2019. 98 с.
7. Мистецтво балетмейстера [Електронний ресурс] : програма та навч.-метод. матеріали до дисципліни для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищ. освіти освітньо-проф. програмі "Нар. хореогр." / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Каф. нар. хореогр. ; [уклад.: Ірина Мостова, Людмила Філь]. Харків : ХДАК, 2021. 50 с.
8. Хоцянівська Л. Ф., Рехвіашвілі А. Ю. Методика виконання імпровізації та контактної імпровізації: навчальний посібник. Київ : КНУКіМ, 2017. 104 с.
9. Хоцяновська Л. Ф. Імпровізація як засіб розвитку творчих здібностей на уроках з мистецтва балетмейстера. Культура України. Серія «Мистецтвознавство». 2018. Вип. 59. С. 240–245.

10. Янина-Ледовська Є. В. Напрямки та тенденції розвитку контактної імпровізації у контексті сучасної хореографії. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. 2010. № 1. С. 247–249.

Додаткова

1. Ann Cooper Taken by surprise: a dance improvisation reader / Cooper Ann, Gere David. 2003. 279 pages
2. Melinda Buckwalter Composing while Dancing: An Improviser's Companion / Buckwalter Melinda. 2010. 231 pages
3. Vida Midgelow The Oxford Handbook of Improvisation in Dance / Midgelow Vida. 2019. 256 pages
4. Danielle Goldman I Want to Be Ready: Improvised Dance as a Practice of Freedom / Goldman Danielle. 2010. 186 pages
5. Justine Diane Reeve Dance Improvisations: Warm-Ups, Games and Choreographic Tasks / Reeve Justine Diane. 2011. 184 pages
6. Darla Johnson The Art of Listening: Intuition & Improvisation in Choreography / Johnson Darla. 2012. 300 pages

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Харківської державної академії культури Режим доступу: <http://lib-hdak.in.ua/>
2. Репозиторій ХДАК. Режим доступу: <http://195.20.96.242:5028/khkdkak-xmlui/>.
3. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка Режим доступу: <https://korolenko.kharkov.com/>